

Подальшого дослідження в контексті підготовки вищою школою творчого фахівця потребують проблеми пов'язані з визначенням поняття та структури творчого потенціалу, а також розробки та обґрунтування системи його розвитку.

Література

1. Богоявленская Д.Б. Интеллектуальная активность как проблема творчества / Д.Б. Богоявленская. – Ростов-на-Дону: Изд-во Рост. ун-та, 1983. – 173 с.
2. Великий тлумачний словник української мови : [близько 40 000 слів] / Т.В. Ковальова. Харків : Фоліо, 2005. 767 с.
3. Longman Dictionary of Contemporary English : 3rd ed. Great Britain, 1995.
4. Meusburger P. Milieus of Creativity: The Role of Places, Environments and Spatial Contexts / P. Meusburger, J. Funke, E. Wunder // Milieus of Creativity: An Interdisciplinary Approach to Spatiality of Creativity. Heidelberg : Springer. – 2009. – P. 201-218.
5. Torrance E.P. Guiding creative talent / E.P. Torrance. – Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall, Inc., 1962. – 278 p.

Анотація. Тітова О.А. Аналіз сучасних підходів до трактування поняття «творчість особистості». *Сучасне виробництво потребує творчого фахівця, здатного вирішувати нестандартні задачі. Статтю присвячено аналізу понять «творчість» та «творча особистість» в контексті підготовки спеціаліста до критичного мислення, самостійного перенесення знань та вмінь до нової ситуації; процесу комбінування раніше відомих способів рішення проблеми, щоб отримати новий спосіб або продукт.*

Ключові слова: *творчість, творча особистість, творчий потенціал.*

Аннотация. Титова Е.А. Анализ современных подходов к определению понятия «творчество личности». *Современное производство требует творческого специалиста, способного решать нестандартные задачи. Статья посвящена анализу понятий «творчество» и «творческая личность» в контексте подготовки специалиста к критическому мышлению, самостоятельному переносу знаний и умений в новую ситуацию, процессу комбинирования ранее известных способов решения проблемы, чтобы получить новый способ или продукт.*

Ключевые слова: *творчество, творческая личность, творческий потенциал.*

Summary. Titova E. The analysis of the nowadays approaches to the creativity definition. *Up-to-date production requires a creative specialist, which is able to solve unconventional tasks. The paper is devoted to the analysis of the nowadays approaches to the creativity and creative person definition in the context of the creative specialist training. The results must include the ability of critical thinking, independent conversion of knowledge and skills to new conditions, combination of known solutions to obtain the new ones.*

Key words: *creativity, creative person, creative potential.*

О. А. Ткаченко

кандидат психологічних наук, доцент

Криворізький педагогічний інститут

ДВНЗ «Криворізький національний університет», м. Кривий Ріг

tkachenkino@mail.ru

Н. В. Запольська

викладач вищої категорії, методист, голова ЦМК хіміко-біологічних дисциплін

Криворізький медичний коледж, м. Кривий Ріг

ДОСВІД РОЗВИТКУ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ У СТУДЕНТІВ МЕДИЧНОГО КОЛЕДЖУ В РАМКАХ РЕАЛІЗАЦІЇ КОМПЕТЕНТІСНОГО ПІДХОДУ

Шлях європейської інтеграції, обраний в Україні, зумовлює реформаційні процеси в освітній галузі, спрямовані на досягнення рівня найкращих світових стандартів, зокрема реформування змісту професійної освіти на основі компетентнісного підходу до підготовки майбутніх фахівців. Цілеспрямоване набуття молоддю знань, умінь і навичок, їх трансформація у компетентності сприяє особистісному культурному розвитку молодого фахівця, здатності творчо мислити, що забезпечує швидке реагування на запити часу.

Аналіз науково-методичної літератури засвідчує, що компетентнісний підхід до підготовки майбутніх фахівців розглядали В. Байденко, А. Бермус, В. Болотов, Э. Зеер, І. Зимня, А. Маркова, В. Серіков, А. Хуторський, Б. Ельконін та ін. Питання основ формування особистісних якостей майбутнього фахівця в контексті компетентнісної освіти досліджували В. Андрущенко, І. Бех, О. Гура, В. Кремень, В. Огнев'юк, В. Семіченко, С. Сисоєва, О. Пехота. На думку І. Д. Бега, одним із

генецоутворюючих принципів інноваційної освіти, зокрема компетентнісної, є діяльність, особливо творчість. Вчений наголошує на необхідності максимальної орієнтації освітньої системи на розвиток творчості учня, одним із показників якої, на думку цього автора, слід вважати розвиток здібностей, які визначають успішність певної діяльності [2]. За останні десятиліття в науці сформована концепція та стратегія розвитку компетентнісної освіти [1; 3; 8]. Водночас, дослідники констатують значний відрив теоретичних напрацювань від їх практичної реалізації [6]. На думку Т. Й. Франчук [там же, с. 8], найбільш значущу проблему в контексті переходу на компетентнісну освітню парадигму в державі можна означити як дисбаланс теорії і практики. Безумовно, освітяни впроваджують продуктивні зразки реалізації основ компетентнісної освіти, однак, це не знімає **актуальності** зазначеної проблеми. Таким чином, на нинішньому етапі розвитку вітчизняної освіти особливої актуальності набуває проблема трансформації фундаментальних теоретико-практичних напрацювань у сфері компетентнісного навчання в практику професійної підготовки майбутніх фахівців. В зв'язку із зазначеним вище **мета** нашої статті полягала у висвітленні шляхів реалізації основних принципів компетентнісної освіти при викладанні дисциплін хіміко-біологічного циклу, що сприяло розвитку творчої особистості у студентів медичного коледжу.

Сукупність компетенцій в освіті загалом представлена ієрархічною системою, рівні якої складають: ключові компетенції (базові), загальногалузеві компетенції, спеціальні компетенції [8]. При вивченні студентами-медиками дисциплін хіміко-біологічного циклу переважно здійснюється формування ключових компетенцій, що складають основу в ієрархічній системі професійних компетенцій, і реалізуються на всіх рівнях цієї системи [4]. Кінцевого результату освіти може розглядатися як сформованість у випускника ключових компетенцій як єдності узагальнених знань і умінь, універсальних здібностей і готовності до творчого вирішення великої групи завдань [5].

Розкриємо шляхи формування компетенцій, що, на наш погляд, є найбільш актуальними на сучасному етапі розвитку світового і українського суспільства. Експерти Ради Європи вказують, що для випускників навчальних закладів професійної освіти найбільш актуальними є наступні компетенції: соціальні, комунікативні, міжкультурні, інформаційні та навчальна компетентність [7]. З метою формування зазначених компетенцій викладання дисциплін хіміко-біологічного циклу відбувається за допомогою різних форм, методів, способів навчання:

1. Розв'язання розрахункових задач з метою формування математичної грамотності.
2. Робота в малих творчих групах під час проведення експериментів з метою формування вміння працювати в колективі, визначення кінцевої цілі і її досягнення.
3. Комп'ютерне тестування для визначення рівня початкових та кінцевих знань.
4. Використання віртуальної лабораторії під час практичних занять для поглиблення професійних навичок.
5. Створення студентами мультимедійні презентації та їх творчий захист з метою поширення кругозору, доцільності підбору та використання різноджерельної інформації.
6. Використання відео фрагментів при поясненні та закріпленні матеріалу з метою покращення його усвідомлення.
7. Застосування тестування В рівня (визначення логічних пар, правильну послідовність, завдання відкритої форми з короткою відповіддю) при визначенні рівня засвоєння студентами навчального матеріалу, що вимагає продуктивності мислення.
8. Виконання самостійних робіт з біології і хімії з метою формування вміння вільно орієнтуватися в інформаційному просторі, добирати та використовувати інформацію, проводити порівняльний аналіз і робити висновки.

Таким чином, компетентнісний підхід у підготовці майбутніх медичних працівників відповідає запитам зазначеної виробничої сфери, долає розрив між академічною підготовкою спеціалістів та реальною професійною діяльністю з її мінливими запитами, нетиповими та непередбачуваними ситуаціями переважно завдяки розвитку творчої особистості студентів-медиків.

Література

1. Бібік Н. М. Компетентнісний підхід: рефлексивний аналіз застосування / Н. М. Бібік // Компетентнісний підхід у сучасній освіті : світовий досвід та українські перспективи. Бібліотека з освітньої політики / [під заг. ред. О. В. Овчарук]. – Київ : К.І.С., 2004. – 112 с.
2. Бех І. Д. Принципи інноваційної освіти // Освіта і управління. 2005. – Т. 8. – № 3-4. – С. 7-20.
3. Драч І. І. Компетентнісний підхід як засіб модернізації змісту вищої освіти / І. І. Драч // Проблеми освіти. – 2008. – № 57. – С. 44–47.
4. Зимняя И. А. Ключевые компетентности как результативно-целевая основа компетентностного подхода в образовании / И. А. Зимняя. – Москва: Исследовательский центр проблем качества подготовки специалистов, 2004. – 42 с.
5. Кайдалова Л. Г. Професійна підготовка фахівців фармацевтичного профілю у вищих навчальних закладах : монографія / Л. Г. Кайдалова. – Харків : НФаУ, 2010. – 364 с.
6. Компетентнісний підхід в освіті: теоретичні засади і практика реалізації: матеріали методол. семінару

3 квіт. 2014 р., м. Київ: [у 2 ч.]. Ч.2 / Нац. акад. пед. наук України; [редкол.: В.Г. Кремень (голова), В.І. Луговий (заст. голови), О.І. Ляшенко (заст. голови) та ін.] – Київ : Ін-т обдарованої дитини НАПН України, 2014 – 292 с.

7. Поляченко Ю. В. Медична освіта у світі та в Україні / [Поляченко Ю. В. та ін.]. – Київ : Книга плюс, 2005. – 383 с.
8. Хуторской А. В. Компетентностный подход в обучении: научно-метод. пособ. / А. В. Хуторской. – Москва : Издательство «Эйдос» ; Издательство Института образования человека, 2013. – 73 с.

Анотація. Ткаченко О.А., Запольська Н.В. Досвід розвитку творчої особистості у студентів медичного коледжу в рамках реалізації компетентнісного підходу. *В статті висвітлено шляхи реалізації принципів компетентнісного підходу при викладанні дисциплін хіміко-біологічного циклу в медичному коледжі. Показано, що впровадження відповідних форм, методів, способів навчання стимулює розвиток творчої особистості студентів-медиків.*

Ключові слова: компетентнісний підхід, компетенції, система компетенцій, творчість.

Аннотация. Ткаченко Е.А., Запольская Н.В. Опыт развития творческой личности у студентов медицинского колледжа в рамках реализации компетентностного подхода. *В статье описаны пути реализации принципов компетентностного подхода при преподавании дисциплин химико-биологического цикла в медицинском колледже. Показано, что внедрение соответствующих форм, методов, способов обучения стимулирует развитие творческой личности студентов-медиков.*

Ключевые слова: компетентностный подход, компетенции, система компетенций, творчество.

Summary. Tkachenko E., Zapolskaya N. Experience in development of a creative personality of students of medical college in the boundaries of the implementation of competence approach.

An article about the implementation of principles of competence-based approach of teaching of disciplines of medical - biological cycle at the medical college. The introduction of appropriate forms, methods and ways of teaching stimulates the development of the creative person of medical students.

Key words: competence-based approach, competence system competence, creativity.

О. С. Чашечникова

доктор педагогічних наук, професор

Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка, м. Суми

СТИЛІ ДІЯЛЬНОСТІ У НАВЧАННІ МАТЕМАТИКИ

У психології (П. П. Гайдено, О. Г. Спіркін) [1, 330-332] розглядають два аспекти творчості – психологічний процес творіння нового і сукупність властивостей особистості, що забезпечують цей процес. У попередньому дослідженні [2], проведеному у 1998-2010 роках, ми враховували вплив на особливості розвитку творчого мислення вікових особливостей; статевих особливостей; домінування певної півкулі мозку; особливостей візуалів, аудіалів, кінестетиків; темпераменту. Серед факторів, що інтенсивно формуються в ході навчально-пізнавальної діяльності, нами розглядалися когнітивний стиль та відмінності в інтересах, індивідуальний стиль діяльності.

Індивідуальний стиль діяльності розуміють як сукупність навичок, методів, прийомів, способів виконання певної діяльності, які сприяють її ефективності. Когнітивний стиль – своєрідність сприймання світу людиною, процесуальну, інструментальну характеристику пізнавальної діяльності, що визначає спосіб отримання «когнітивного продукту», операціональна характеристика для всіх рівнів когнітивної сфери. Когнітивний стиль описується системою компонентів, кожний з яких є одною з двох полярних форм реагування певних діад. Нами було представлено діадами узагальнення особливостей когнітивних стилів, які дослідники називають найчастіше (R. W. Gardner, O. J. Harvey, D. E. Hunt, H. A. Witkin та інші). (табл. 1) та адаптовано їх відповідно процесу навчання математики. Підкреслимо: характеристики в парах полярні, але це не обов'язково означає, що одна з них відображає позитивний полюс, а інша – негативний.

Пропонуємо деякі приклади спрацьовування різних характеристик у процесі навчально-пізнавальної діяльності з математики.

Діада 1. Навчальний матеріал може запам'ятовуватись: а) як логічна структура з виділеними основними ключовими елементами та взаємозв'язками, є повна загальна картина, але відсутня деталізація; б) як система найбільш яскравих деталей матеріалу, але повна загальна картина відсутня.

Діада 2. Класифікація просторових фігур : многогранники та тіла обертання; додаткове виділення правильних многогранників; просторових фігур, що мають вісь симетрії та інше.